

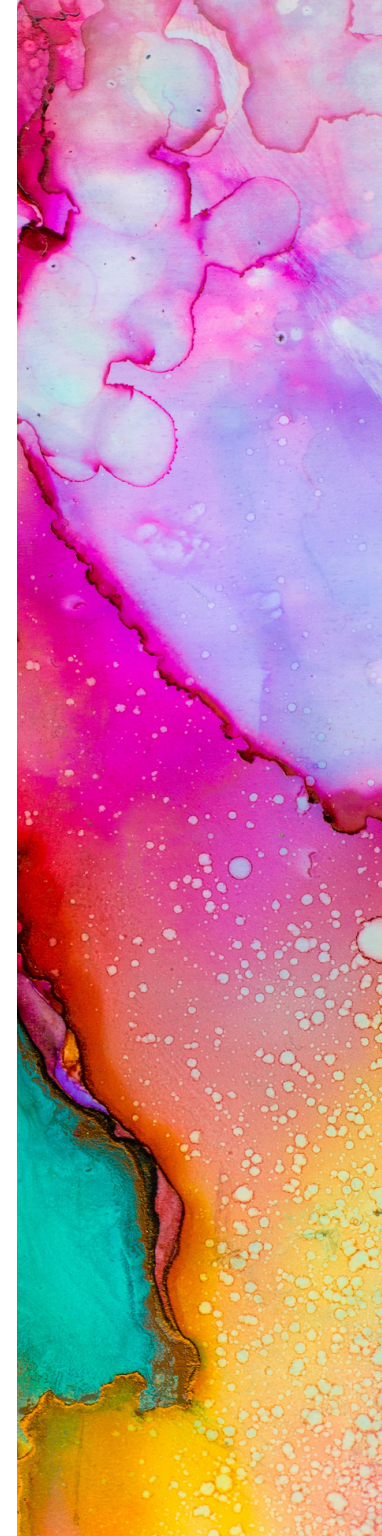
KUNTIEN VIRTUAALISET KULTTUURI- PALVELUT JA SOTE-YHTEISTYÖ

Tehhään virtaa yhdessä -hanke
Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti,
Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä

SISÄLTÖ

01	Johdanto	3
02	Hankkeen toteutus	4
03	Alkuun virtuaalituotannoissa	6
04	Virtuaalisten kulttuuripalveluiden tuottaminen	7
05	Hybridituotannot	8
06	Tietojen ja taitojen lisääminen – kuntien kulttuuripalvelut	9
07	Kuntien virtuaalikokeiluja	10
08	Yhteistyön rajapinnat	14
09	Yhteistyömallinnus Ylä-Savoon	15
10	Tietojen ja taitojen lisääminen – sote-yhteistyö	16
11	Yhteistyökokeiluja – sote-yhteistyö	17
12	Jatkotoimenpidesuosituksia	20
13	Ohjausryhmä ja yhteistyökumppanit	22

01 JOHDANTO

Tehdään virtaa yhdessä -hanke sai Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen, 40 000 €, kuntien virtuaalisten kulttuuripalvelujen ja sote-yhteistyön mallintamiseen. Hanke toimi Ylä-Savon seitsemän kunnan alueella vuoden 2021 ajan.

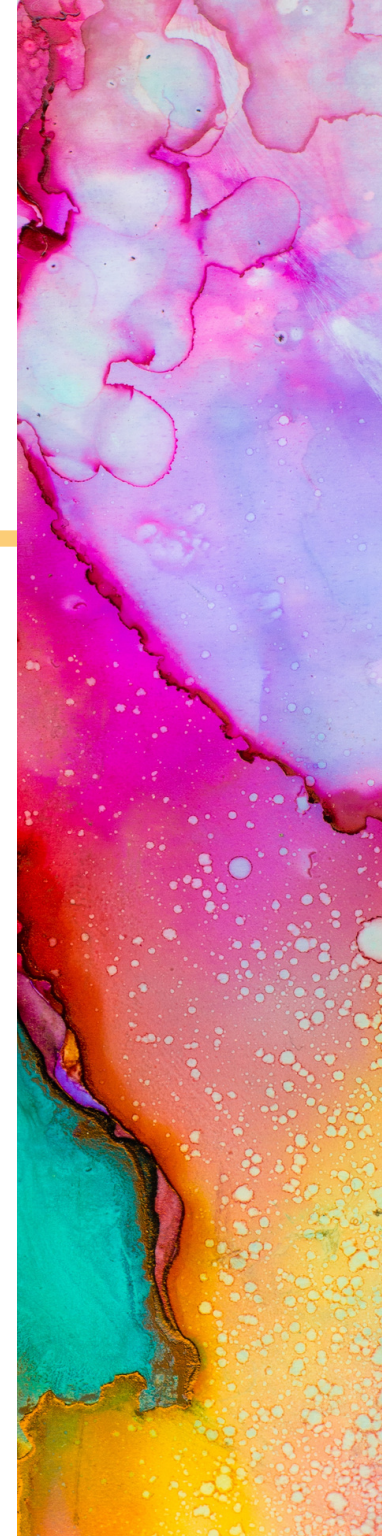
Hankkeen tavoitteena oli mallintaa kuntien virtuaalisia kulttuuripalveluita ja sote-yhteistyötä. Kohderyhmänä hankkeella olivat Ylä-Savon alueen kuntalaiset sekä erityisenä kohderyhmänä ikäihmiset, joista tavoiteltiin noin 5 % osuutta. Erityisesti ikäihmisiä saavutettiin hyvin Sote-yhteistyön ansiosta.

Lähtökohdat virtuaalisten kulttuuripalveluiden tuottamiseksi olivat kunnissa erilaiset. Toisissa oli jo kokeiltu esimerkiksi striimaamista, kun toisissa vasta mietittiin, mitä virtuaalisuus tarkoittaa. Päämääränä oli kehittää kuntien virtuaalisia kulttuuripalveluita tarpeiden, yhteistyön mahdollistamisen sekä tiedollisten ja taidollisten osaamisten kautta. Hankkeessa onnistuttiin hyvin kuntien virtuaalisten kulttuuripalveluiden käytänteiden ja osaamisen kehittämisessä. Sote-yhteistyössä päästiin niin ikään hyvään alkuun. Mallintamisen aikana huomattiin molemmissa päämäärissä myös kehittämiskohteita, jotka tulisi huomioida tulevaisuudessa paremmin.

Suurin haaste hankkeen toteuttamisen aikana oli COVID19-pandemia, jonka vuoksi ikäihmisten tavoittaminen oli haastavaa. Tämän haasteen takia virtuaalisten kulttuuripalveluiden kehittämisessä oli mahdollista ottaa Ylä-Savon laajuinen digiloikka.

Virtuaalisia kulttuuripalveluita ja niihin liittyviä toimia mallinnettiin hyvin erikoislaatuudessa tilanteessa, jossa ihmisten kontakteja oli rajattu. Kokemuksistamme voi olla hyötyä niiden pienten kuntien ja kaupunkien kulttuuripalveluille, jotka vielä miettivät tapoja sote-yhteistyön käynnistämiseen tai virtuaalisten kulttuuripalvelujen kehittämiseen.

Tämä esitys kokoaa yhteen hankkeen aikana havaittuja hyviä käytänteitä, mallintaa yhteistyön ensimmäisiä askeleita ja virtuaalisia kulttuuripalveluita sekä esittää lopuksi jatkotoimenpidesuosituksia tulevaisuuden haasteisiin Ylä-Savon alueella.

02 HANKKEEN TOTEUTUS

Hankkeessa kehitettiin virtuaalisia kulttuuripalveluita useasta näkökulmasta. Sote-yhteistyötä lähdettiin viemään eteenpäin viestintää kehittämällä ja tunnustelemalla sopivia yhteistyömuotoja. Sekä virtuaalisia kulttuuripalveluita että sote-yhteistyötä mallinnettiin tarjoamalla tietoa webinaarien muodossa, hankkimalla tietoa kyselyillä ja haastatteluilla sekä testaamalla käytäntöjä virtuaalisilla kokeiluilla.

Päätavoitteena oli mallintaa hyväksi koetut käytännöt pieniin kuntiin sopiviksi malleiksi ja toimintatavoiksi, jotka jäävät luontaiseksi osaksi kulttuuripalvelupalettia ja sote-yhteistyötä. Hankkeen toteuttamiseen käytettiin alla olevaa mallia, jota voi käyttää yhteistyön suunnittelun tukena tarvittavilta osin myös jatkossa.

1. Selvitetään osaamistarpeet ja arvioidaan lähtötilanne, jotta tiedetään toiminnan lähtökohdat ja osataan arvioida resurssit

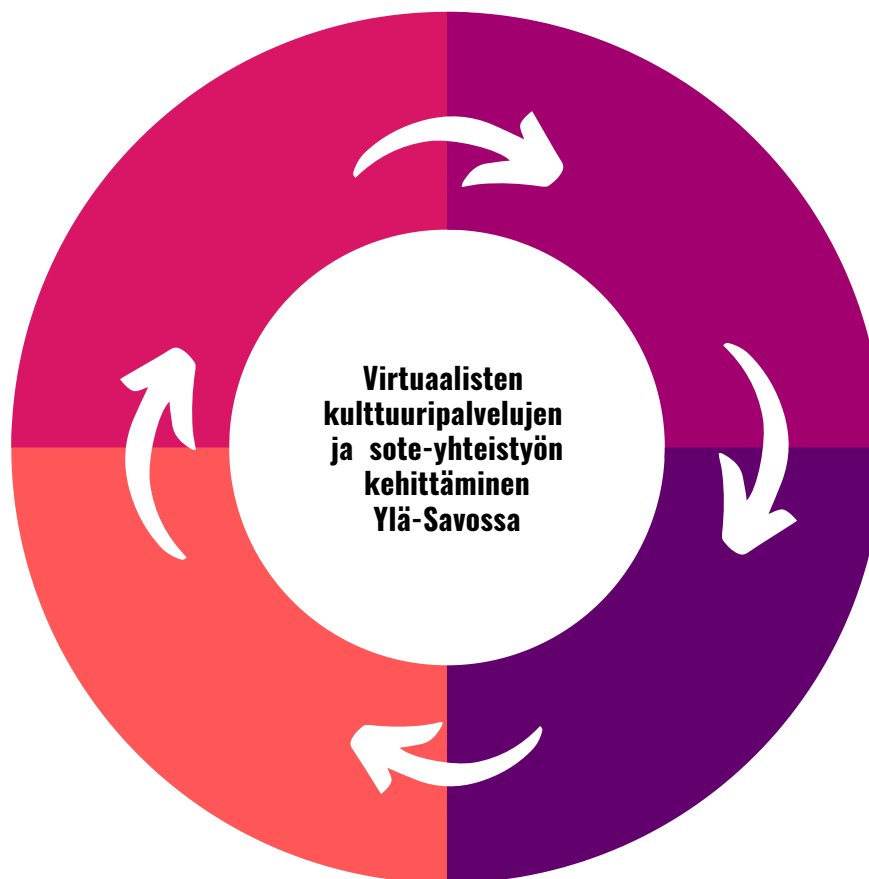
Keinot:

- kuntapalaverit
- palautteen kysyminen
- kuntalaiskysely
- haastattelut ja kyselyt ikäihmisille
- ohjausryhmyöskentely
- verkostoituminen
- selvitysten tekeminen virtuaalisuuden edistämiseksi esim. tekijänoikeusasiat ja tekniikkaan liittyvät haasteet
- muu tiedonhankinta

4. Kehitetään ja juurrutetaan mallintamalla käytänteitä ja laatimalla suunnitelma jatkoa varten

Keinot:

- kehitetään prosesseja
- sovitaan yhteistyöstä ja vastuista
- laaditaan verkkojulkaisu hankkeen aikana todetuista hyvistä käytänteistä ja tuloksista
- viedään hyvät käytänteet osaksi yhteistyötä ja kulttuuripalveluiden palvelupalettia
- valmistellaan jatkohankkeen hakemista
- viestitään onnistumisista ja hankkeen käänteistä omassa organisaatiossa

2. Vaikutetaan rakenteisiin ja asenteisiin lisäämällä tiedollisia ja taidollisia osaamisia

Keinot:

- järjestetään webinaari striimauksesta kulttuuripalveluille
- annetaan tietoa tekijänoikeusasioista
- järjestetään webinaari ikäihmisten kulttuurihyvinvoinnista
- järjestetään webinaari kulttuurisesta vanhustyöstä ja kulttuurikirjaamisesta
- järjestetään matalan kynnyksen webinaari eMuseo-alustan käytöstä
- mahdollistetaan yhteistyötä

3. Kokeillaan rohkeasti uutta, jotta löydetään uusia tapoja toimia ja mahdollistetaan virtuaalisuus eri muodoissa

Keinot:

- lipunmyynnillisten hybriditapahtumien kokeilut
- eri muotoisten virtuaalisisältöjen kokeilut eri alustoilla ja eri kohderyhmille
- autetaan teknisten ratkaisujen toteutuksessa ja tekniikan hankinnassa
- kokeillaan osallistavaa tapaa tapahtuman aikana
- kokeillaan virtuaalisisältöjen kohdentamista sote-yhteistyön kautta
- mahdollistetaan yhteistyötä

Kuntien virtuaalisten kulttuuripalvelujen kehittäminen

03 ALKUUN VIRTUAALITUOTANNOISSA

1. Selvitä lähtötilanne

Selvitä resurssit: taloudelliset resurssit, osaaminen, välineet.

Ota selvää kohderyhmäsi odotuksista - laadi kyselyjä, haastatteluja, tarkastele tilastoja.

Kartoita yhteistyön mahdollisuudet: verkostomainen toimintatapa.

Ota huomioon saavutettavuus - tekstitys, eri kanavat, eri muotoiset sisällöt.

Määritä laatutavoitteet - mitä, miten ja millä alustalla?

2. Kehitä ja kehity

Kouluta ja kouluttaudu - järjestä koulutusta tietojen ja taitojen kehittämiseksi.

Kysy palautetta ja tilastoi toteutukset - palaute auttaa kehittämään toimintaa ja tilastot auttavat raportoimaan.

Hankkeista ideoita - tee isommista kokonaisuuksista projekteja.

Benchmarkkaa - aina ei tarvitse pyörää keksiä uudelleen.

3. Toteuta ja kokeile rohkeasti uutta

Helposti ja nopeasti toteutettavat ideat heti käyttöön

Käytä apuna suunnittelutyökaluja - sisältösuunnittelu, aikatauluttaminen, resurssointi, tarkoituksenmukaiset alustat.

Ideoi ja toteuta sisältöjä yhteistyössä.

Toteuta sisältöjä eri formaateissa.

Tekemällä oppii ja jos itse toteuttaminen ei ole mahdollista - käytä ostopalveluita!

Uusien palvelujen kehittämiselle täytyy antaa aikaa ja mahdollisuus perehtyä opittavaan kokonaisuuteen. Kouluttaminen ja koulutuksen hankkiminen on olennaista toimintaa käynnistettäessä. Webinaarikoulutukset ovat hyviä yleistiedon kasvattamiseen. **Työpajakoulutuksen etuna on kokeilun mahdollisuus ja vuorovaikutus.** Varsinkin teknisten ratkaisujen opettelu kannalta työpajaopiskelu syventää tietoja ja taitoja.

Virtuaalisia palveluita kehittäessä kannattaa ottaa huomioon saavutettavuuden eri ulottuvuudet. Sisältö voi olla esim. suora lähetys (striimi), video- tai äänitallenne tai vaikka kuvamateriaali. **Kannattaa muistaa, että videomateriaali tulisi tekstittää kahden viikon sisällä sen tuottamisesta saavutettavuuden vuoksi.**

Tekijänoikeudet tulee huomioida myös virtuaalisissällöissä! Esimerkiksi ns. hybriditoteutuksissa tehdään kaksi tapahtumaa yhtä aikaa - virtuaalitapahtuma ja livetapahtuma - molempia varten täytyy selvittää erilaisten tapahtuma- ja tekijänoikeuslupien tarpeellisuus. Lähtökohteisesti teoksen tekijällä on oikeus korvaukseen teoksen julkisesta esittämisestä. Tallenteiden erityiskohdista kannattaa sopia kirjallisesti esiintyjän kanssa. Ei tule heti mieleen, mutta kannattaa muistaa!

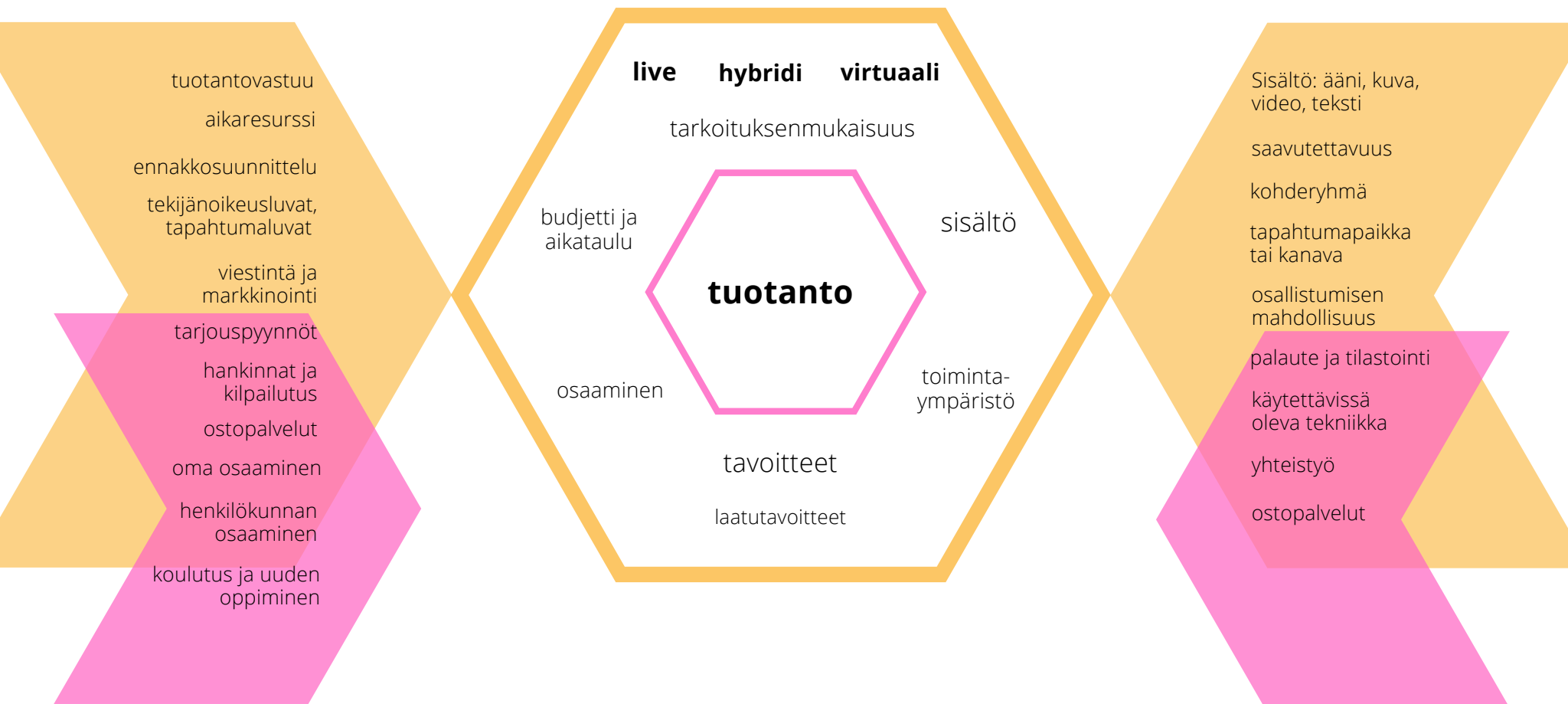

04 VIRTUAALISTEN KULTTUURIPALVELUIDEN TUOTTAMINEN

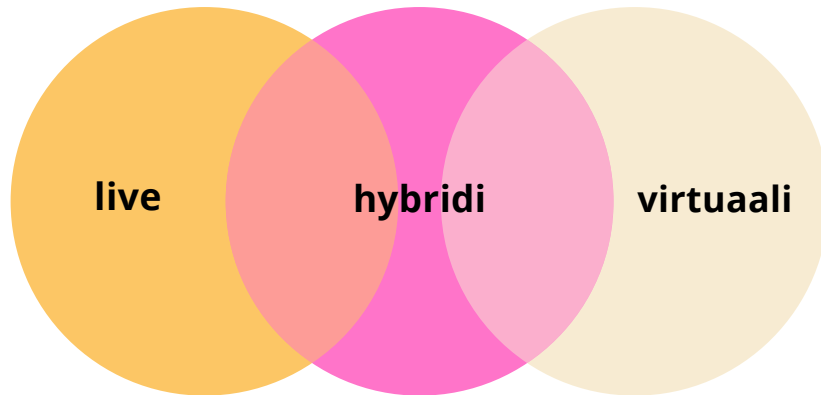
Koostimme hankkeemme aikana saadun tiedon pohjalta alla olevan **sanapilven**, jota voi käyttää tapahtumasuunnittelun tukena. Sen tarkoitus on auttaa miettimään oman tapahtuman kannalta kriittisiä tekijöitä.

Mitä haluan? Millä resursseilla? Miten toteutan? Kenelle sisältö tuotetaan? Ja miksi?

Tärkeintä on punnita virtuaalituotannon tarkoituksenmukaisuus. Mitä lisäarvoa virtuaalisella tuotannolla saadaan tuotettua? Onko tarkoituksena välittää tietoa, edistää saavutettavuutta, esitellä uusi palvelu vai onko tavoite jokin muu? Tuotantoja voi ihan hyvin tehdä matalalla kynnyksellä ja oman näköisesti.

05 HYBRIDITUOTANNOT

Kannattaako tehdä striimi vai riittäisikö tallenne? Onko tarve tehdä virtuaalista sisältöä lainkaan?

Tämä pohdinta tulisi tehdä automaattisesti jokaisen tuotannon yhteydessä oli kyseessä sitten pieni tai suuri tuotanto.

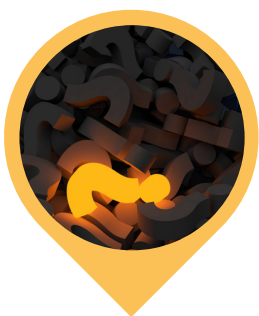
Hybridituotannot ovat kaikkein vaativimpia ja niiden toteutuksen resurssointiin pitää panostaa.

*Hybriditoteutuksissa yhdistyvät virtuaalitapahtuma (suora lähetys) ja livetapahtuma. Ne ovat tuotannollisesti **kaksi erillistä tapahtumaa, joilla on omat vaatimuksensa**. Hybriditapahtumien toteuttamiseen tarvitaan ammattitaitoista tuottamis- ja teknistä osaamista. Mitä kovemmat ovat laatuvaatimukset, sitä suuremmista kustannuksista puhutaan sekä työresurssin että kaluston suhteen. **Tapahtumalla on oltava yksi selkeä taho, joka ottaa vastuun tuotannosta.***

PUNNITSE SEURAAVIA ASIOITA HYBRIDITOTEUTUKSISSA

- 1) **Tarvittavat resurssit.** Osaajien määrä, aikataulu, budjetti, suunnittelu. Isoissa tuotannoissa tarvitaan osaajia mm. striimaukseen, äänen miksaukseen (striimi- ja saliaäni), valotekniikkaan ja kameratyöskentelyyn.
- 2) **Kaluston määrä ja laatu.** Valaistus, kamerat, striimauslaitteisto, äänentoisto verkossa ja esitystilassa. Budjetti määrittää.
- 3) **Alustavaatimukset.** Esimerkiksi YouTube, Vimeo, kaupallisten toimijoiden alustat.
- 4) **Kohderyhmän vaatimukset ja odotukset.** Laatuodotukset teknisestä toteutuksesta ja sisällöstä, osallistumisen mahdollisuus.
- 5) **Verkkoyhteyden laatu.** Jos striimi katkeaa tai pätkii, saat siitä varmasti palautetta.
- 6) **Ongelmat ja muuttujat.** Suora lähetys on kaikkein vaativin, sillä esityksen aikana sattuneet kömmähdykset ja tekniset puutteet näkyvät katselijalle reaaliajassa. Mitä enemmän muuttujia, sitä enemmän suoraan lähetykseen kohdistuu mahdollisia ongelmia. Ennakoi ja valmistaudu.
- 7) **Ennakkotestaus ja harjoittelu.** Varautua voi testaamalla kaluston, yhteyden ja sisällön ennakkoon.

06 TIETOJEN JA TAITOJEN LISÄÄMINEN - kuntien kulttuuripalvelut

Kysely kuntien virtuaalisista kulttuuripalveluista - Ylä-Savon alueen asukkaat

Laadittiin sähköinen kysely Ylä-Savon alueen kuntalaisille. Kyselyn tavoitteena oli saada selville kuntalaisten ajatuksia koskien kuntien virtuaalisia kulttuuripalveluita. Kysymyksissä kiinnitettiin huomiota esimerkiksi sisältöä, viestintää ja markkinointia, alustaa, laitteistoa sekä tapahtumien maksullisuutta koskeviin asioihin.

Vastanneet kokivat kuntien virtuaalisten kulttuuripalvelujen maksuttomuuden tärkeäksi. Noin puolet vastanneista olisi kuitenkin ollut valmis maksamaan myös virtuaalitapahtumasta. Isoimmaksi ongelmaksi virtuaalisällöissä koettiin se, miten sisältöjen äärelle löydetään.

eMuseo -virtuaalinen työpaja kuntien kulttuurivastaaville

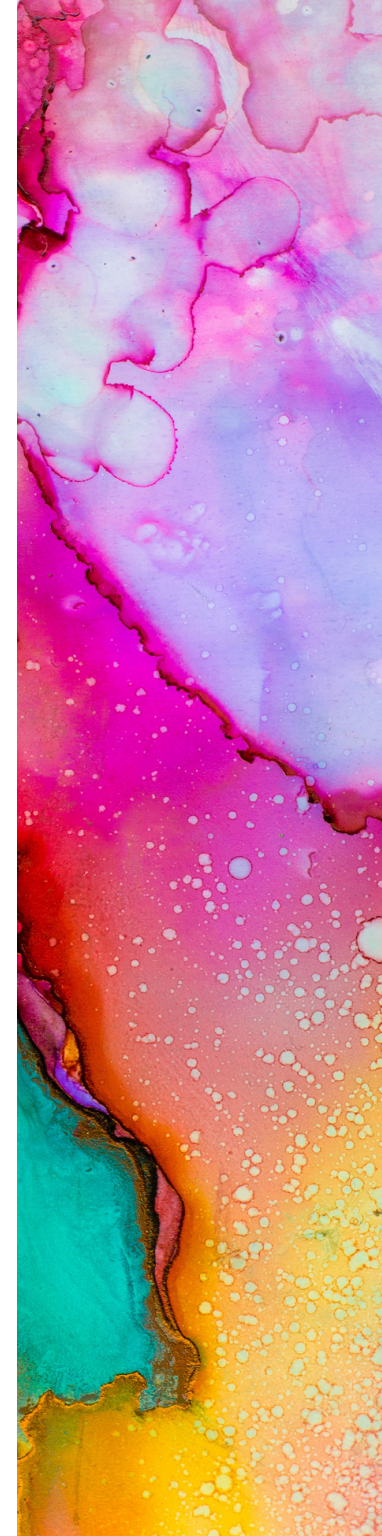
Hankkeen aikana useat kunnat pohtivat eMuseo-alustan käyttöä. Muun muassa Keiteleellä ja Iisalmessa alustalle tehtiin uutta sisältöä. Koska alustan käyttö on ollut haastavaa, museoamanuenssi **Ilkka Peuna** piti käytännön läheisen työpajan alustan käyttämisestä kuntien kulttuurivastaaville. Tarkoituksena oli käydä yhdessä läpi alustan toimintoja ja oppia, miten alustaa voisi käyttää tehokkaammin. Monipuoliset virtuaaliset museoaineistot edistävät myös saavutettavuutta.

Striimauskoulutus kuntien kulttuuripalveluille

Hankkeen alussa toteutettujen kuntakartoitusten aikana selvisi, että kuntien kulttuuripalveluiden työntekijät kaipaavat kipeästi koulutusta striimauksesta ja tallenteiden tekemisestä. Tavoitteen oli lisätä kuntien kulttuuripalvelujen sekä heidän kanssaan tiivistä yhteistyötä tekevien tahojen (esim. kirjastot, kansalaisopistot) tietoja ja taitoja striimauksen ja tallenteiden tuottamisesta. Koulutuksen toivottiin antavan varmuutta virtuaalisältöjen tuottamiseen ja madaltaa kokeilukynnystä.

Striimauskoulutus toteutettiin oikeaan aikaan. Tallenne palveli hyvin niitä, jotka eivät voineet osallistua webinaariin. Koulutuksesta kerättiin myös palautetta. Vastauksissa toivottiin livenä toteutettavaa työpajaa striimauksesta. Hanke toimitti kurssitoiveen eteenpäin Ylä-Savon alueen kansalaisopistojen rehtoreille.

07 KUNTIEN VIRTUAALIKOKEILUJA

Tässä esimerkkejä joistakin virtuaalitoteutuksistamme. Toteutimme paljon muitakin virtuaalituotantoja, näistä voi lukea lisää hankkeen loppuraportista verkkosivuilta.

Lipunmyynnillisen hybridikonsertin kokeilu - Iisalmen kulttuuripalvelut

Tavoitteena oli kokeilla lipunmyynnillisen hybriditapahtuman toteuttamista kuntalaisille suunnatun kyselyn tulosten innoittamana. Kokeilu oli hankkeen vaativin ja sen takia tehtiin esiselvityksiä mm. lipunmyynnin ja teknisen toteutuksen osalta.

Kokeilu toteutettiin yhteistyössä ammattimuusikoiden, sellisti **Sanna-Kaisa Ruopan** ja pianisti **Laura Pulkan**, kanssa, ja vertailun perusteella valitun lipunmyyntitoimiston striimausalustan kautta. Virtuaaliosuutta varten kerättiin kymmenen hengen testiryhmä, jonka tehtävänä oli seurata striimiä ja antaa siitä myöhemmin palautetta. Kokeilun myötä opittiin paljon lipunmyynnillisen hybriditapahtuman tuottamisesta sekä tekniikkavaatimuksista. Palautetta kerättiin myös live-yleisöltä.

Lipunmyynnillisten tapahtumien kohdalla on vielä paljon epävarmuuksia ja kehitettävää. Toimintamallia tulee kehittää vielä eteenpäin. Yhden kokeilun perusteella ei voida sanoa tuloksista mitään varmaa.

Iisalmissa toteutettiin myös, erityisesti kuntalaisille ja päättäjiä kohdennettu, virtuaalinen vaikuttamiskampanja **#sytytävalo - kulttuurin puolesta**, josta saatiin hyvät kokemukset. Kampanjan tarkoituksena oli nostaa kulttuuri valokeilaan ja tuoda tietoa kulttuurin hyvinvointivaikutuksista.

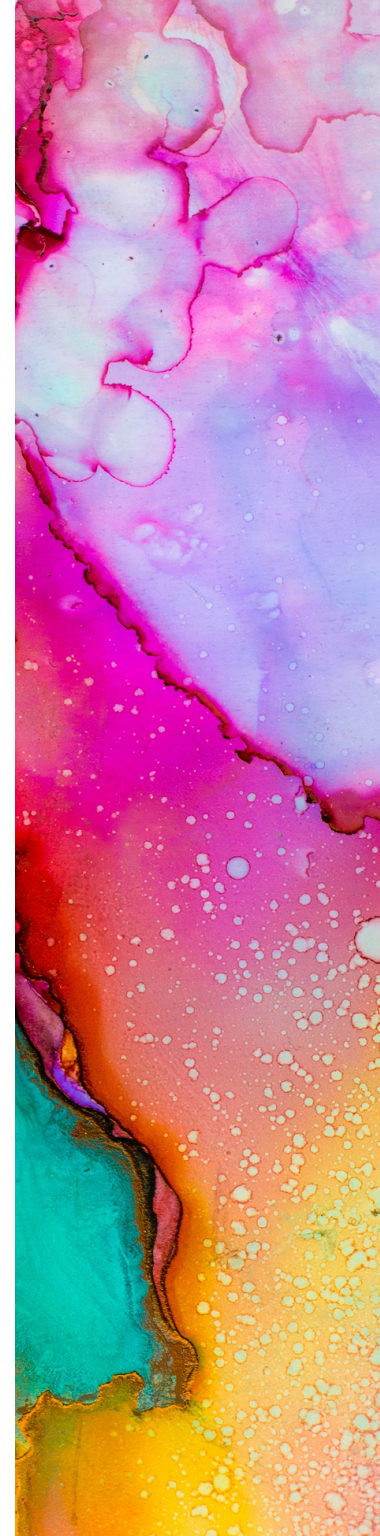
Virtuaalisen esityksen laatiminen kunnan varattavista tiloista sekä kulttuurifoorumin striimaus - Keiteleen kulttuuripalvelut

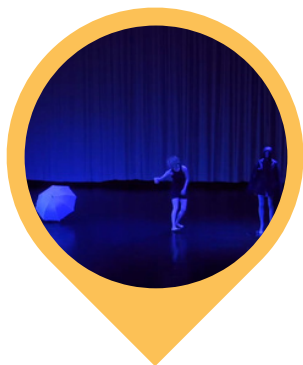
Keiteleellä lähdettiin tekemään ensin matalan kynnyksen videotuotantoa, jonka jälkeen kokeiltiin vielä osallistavaa striimausta. Kunnan kulttuuripalvelut ei ollut aikaisemmin tuottanut striimejä tai tallenteita.

Keiteleen kunnassa haluttiin kokeilla videon toteuttamista kunnan varattavista tiloista. Video on toteutettu Keiteleen kirjastonjohtaja **Soile Kokkosen** kuvaamasta kuvamateriaalista Canvalla ja valmis video tulee kunnan verkkosivuille. Tilat kuvattiin kesän ja syksyn aikana videota varten. Tavoitteena on antaa tietoa kunnan varattavista tiloista saavutettavammassa muodossa.

Keiteleellä kokeiltiin Ylä-Savon kulttuurifoorumin yhteydessä striimausta. Samalla kokeiltiin striimin seuraajien osallistamista Facebookin chatin kautta. Striimaus toteutettiin ostopalveluna ja tarkoituksena oli myös tukea Keiteleen kunnan kulttuuripalveluita striimauksen toteuttamisessa.

Kokeilujen myötä kunnan kulttuuripalvelut sai uutta osaamista ja rohkeutta virtuaalisisältöjen toteuttamiseen. Kynnys sisältöjen tuottamiseen madaltui ja suunnitelmissa on erilaisia virtuaalisisältöjä vuodelle 2022.

Tanssin striimaaminen sekä neuvonta ja tekniikan hankkiminen - Kiuruveden kulttuuripalvelut

Pandemian aikana on nähty paljon sisältöjä, joissa pääosassa on ollut musiikki. Kiuruveden kulttuuripalvelut kokeilivat ensimmäistä kertaa tanssin striimausta ja tallenteen tuottamista. Kiuruvedellä striimattiin lainakalustolla tanssiesitys **Hetkiä elämästä**, joka tuotettiin yhteistyössä koreografi **Pauliina Nuutisen** kanssa. Kokeilu onnistui hienosti ja siitä on saatu paljon hyvää palautetta. Tallenne on katsottavissa Kiuruveden kaupungin YouTube-kanavalla.

Kiuruveden kulttuuripalvelut sai tehtyä striimauksen jälkeen kilpailutuksen oman striimauskaluston hankinnasta Kulttuuritalon Kiuru-saliin. Hankkeessa annettiin hankintoja varten tietoa laitteista ja teknisistä vaatimuksista. Lisäksi järjestettiin mahdollisuus vertaisoppimiseen yhteistyössä lisälmen kulttuuripalvelujen kanssa. Kiuruveden ja lisälmen kaupungin kulttuuritalojen tekninen henkilökunta vaihtoi tietoa kalustoon liittyvistä seikoista.

Kokeilun myötä kulttuuripalvelut saivat arvokasta tietoa striimin teknisestä toteutuksesta. Kulttuuripalvelut ovat striimanneet ja tuottaneet useita tallenteita uuden kaluston hankinnan myötä.

Mureen perheen kirjeiden tallennusprojekti - Lapinlahden kulttuuripalvelut

Tavoitteena oli kokeilla museoaineiston digitointia äänimuotoon ja elävöittää museon kokoelmaa. Kokeilun tavoitteina olivat myös saavutettavuuden edistäminen, uuden sisällön kokeilu ja toimintatavan mallintaminen Asutuseon ympäristöön sopivaksi.

Kokeilussa tehtiin yhteistyötä **Asutuseonäätiön, FT Hannu Heikkilän** ja paikallisten harrastajateatterilaisten kanssa. Äänitiedostot tullaan julkaisemaan linkkeinä kunnan verkkosivuilla ja liittämään ne tulevaisuudessa osaksi eMuseo -alustalle luotavan Asutuseon sivua. Äänitiedostoja pääsee kuuntelemaan myös Asutuseon tiloissa QR-koodien kautta. Hanke auttoi materiaalin äänittämisessä ja editoinnissa.

Kunnan kulttuuripalvelut sai kokeilun kautta tietoa äänitallenneprojektin tuottamisesta.

Lapinlahden kulttuuripalvelut ovat tämän lisäksi tehneet yhteistyötä ViViLa -hankkeen ja Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastun kanssa. Molemmat toimijat tuottivat vuonna 2021 etätoimintaa ikäihmisille.

Isovanhempien päivä, Vekaravaaran videotervehdys Pielakodin asukkaille - Pielaveden kulttuuripalvelut

Pielavedellä kokeiltiin yhteistyössä varhaiskasvatyksikkö Vekaravaaran kanssa pienen virtuaalihetken tuottamista ja kohdentamista ikäihmisille. Ikäihmisten haastatteluissa tuli esiin, että monien kontaktit omiin lapsenlapsiin olivat vähentyneet pandemian myötä. Haluttiin toteuttaa matalan kynnyksen kokeilu, jossa kerrottiin päiväkotilasten arkisista puuhailuista. Videotervehdys tehtiin WhatsApp -sovelluksella ja toimitettiin Pielakodin ikäihmisten iloksi. Saadun palautteen mukaan videotervehdyksestä oli pidetty paljon. Pielavedellä kehitettiin Pielavesi TV:n toimintaa siten, että jatkossa sisältöjen tuottamisessa on mukana useampia toimijoita esim. koulut, lukio ja kansalaisopisto.

Kokeilusta saatujen hyvien kokemusten myötä erimuotoisia videotervehdyksiä aiotaan jatkaa myös tulevaisuudessa. Lisäksi saatiin varmistettua Pielavesi TV:n toiminta myös jatkossa.

Neuvonta-apu ja alustakokeilut - Sonkajärven kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Hankkeen kautta annettiin neuvonta-apua, jonka avulla Sonkajärven kirjasto- ja kulttuuripalvelut saivat toteutettua sisältöjä uudelle alustalle. Hankkeen kautta annettiin myös neuvonta-apua paikalliselle kulttuuriyhdistykselle, joka halusi toteuttaa lipunmyynnillisen hybridikonsertin.

Sonkajärven kirjasto, kansalaisopisto ja kulttuuripalvelut tuottivat hankkeen aikana itsenäisesti erilaisia virtuaalisia kokeiluja. Kirjasto otti esimerkiksi käyttöön YouTube-kanavan, hankki kansalaisopiston kevätkonserttia varten Teoston luvat sekä sai lisätietoa miten OBS Studiolla voitiin toteuttaa erilaisia tapahtumia. Hankkeessa annettiin myös lisätietoa kamerakalustoon ja kuvaustilanteisiin liittyvissä kysymyksissä.

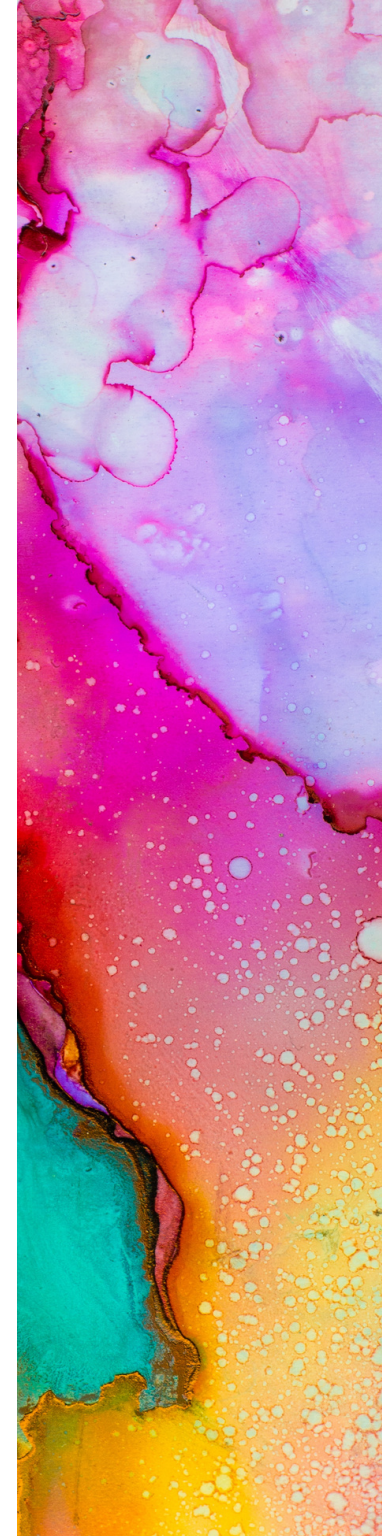

Ikäihmisten viikko: luennon striimaus ja koululaisten videotervehdys Kesälammen hoivakotiin - Vieremän kulttuuripalvelut

*Vieremällä toteutettiin yhteistyökokeilu koulun ja **Kesälampi** -hoivakodin välillä. Lisäksi kokeiltiin livestriimausta yhteistyössä kirjaston kanssa vanhustenviikolla. Tarkoituksena oli kokeilla tekniikkaa, eri toteutustapoja ja yhteistyötä.*

Pandemia on rajoittanut ikäihmisten kontakteja. 20 minuutin mittaisen tallenteen näki hoivakodissa noin 20 ikäihmistä. Saadun palautteen mukaan ikäihmiset olivat olleet iloisia lasten tekemästä tervehdyksestä. Monet olivat laulaneet mukana ja virtuaaliesitys oli tuonut kaivattua piristystä. Henkilökunnalta saadun palautteen mukaan ei ole väliä onko esitys livenä vai virtuaalisena. Vanhukset olivat pitäneet esityksestä paljon ja se koettiin tärkeimmäksi.

*Luennon striimausta kokeiltiin ensimmäistä kertaa Vieremän kirjaston kanssa. Luennon piti **Erkki Alasaarela** ja aihe mukaili ikäihmisten viikon teemaa "Luonto antaa voimaa". Kokeilujen jälkeen kunnassa on edistytty virtuaalisissa tuotannoissa suuresti ja sisällöistä vastaa useampi ihminen.*

**Kuntien
kulttuuripalvelujen ja
sote-yhteistyön
kehittäminen**

08 YHTEISTYÖN RAJAPINNAT

Mallinnusta kulttuuripalveluiden ja sote-yhteistyön kehittämisestä on lähdetty tekemään varsin vaativassa tilanteessa, jossa maakunta- ja sote-uudistus eivät ole vielä valmiit. Alueella on koettu tarvetta yhteistyön kehittämiselle varsinkin pienten kuntien näkökulmasta ja siinä tilanteessa, kun yhteistyöstä ei ole juuri aikaisempaa kokemusta ja kontakteja on ollut vaikeaa löytää.

Mallinnuksen lähtökohtana on ollut selvittää yhteistyön edellytyksiä ja etsiä rajapintoja, joissa intressit kohtaavat. Rajapinnat ovat universaaleja ja löytyvät useista jo olemassa olevista kulttuurihyvinvointisuunnitelmista, tutkimuksista, strategioista ja tehtävistä. Mallinnuksessa on pyritty nostamaan esille tekijät, joilla yhteistyötä lähdetään edistämään perustasolta.

Yhteistyömallinnuksen kehittämisen läpäiseviä teemoja ovat tiedon jakaminen ja välittäminen, tilastointitiedon jakaminen, suunnitelmallisuus ja toiminnan kehittäminen.

09 YHTEISTYÖMALLINNUS YLÄ-SAVOON

Mallinnus on tehty ohjausryhmätyöskentelyn, tiedonhankinnan, haastattelujen ja kyselyn tulosten pohjalta. Mallin tarkoitus on toimia yhteistyön tukena sen alkuvaiheessa. Mallinnuksen avulla voi kehittää toimintaa edelleen. **Se on laadittu virtuaalituotantojen näkökulmasta.** Yhteistyön kehittämisen läpäiseviä teemoja ovat tiedon jakaminen ja välittäminen, tilastointitiedon jakaminen, suunnitelmallisuus ja toiminnan kehittäminen. Virtuaalituotannoissa kannattaa muistaa yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ja miettiä kulloisenkin tuotannon tarkoitus ja laajuus.

Kuntien kulttuuripalveluiden ja sote-toimijoiden välinen yhteistyön kehittäminen on saatu hyvään alkuun. Tuloksena laadittiin vuosikello yhteistyön tueksi. Vuosikellon periaatetta voi soveltaa myös niillä toimijoilla, joilla vastaavaa ei ole vielä kokeiltu.

TALVI

Tuotetaan **virtuaalinen sisältö**, joka jaetaan yhteistyöverkoston kautta sote-yksiköiden käyttöön. Huomioidaan vuodenajan teemat esimerkiksi itsenäisyyspäivä ja jouluku.

Suunnitelmallisuus ja kehittäminen: Huomioidaan yhteistyökumppanien kanssa toteutettavat kokonaisuudet.

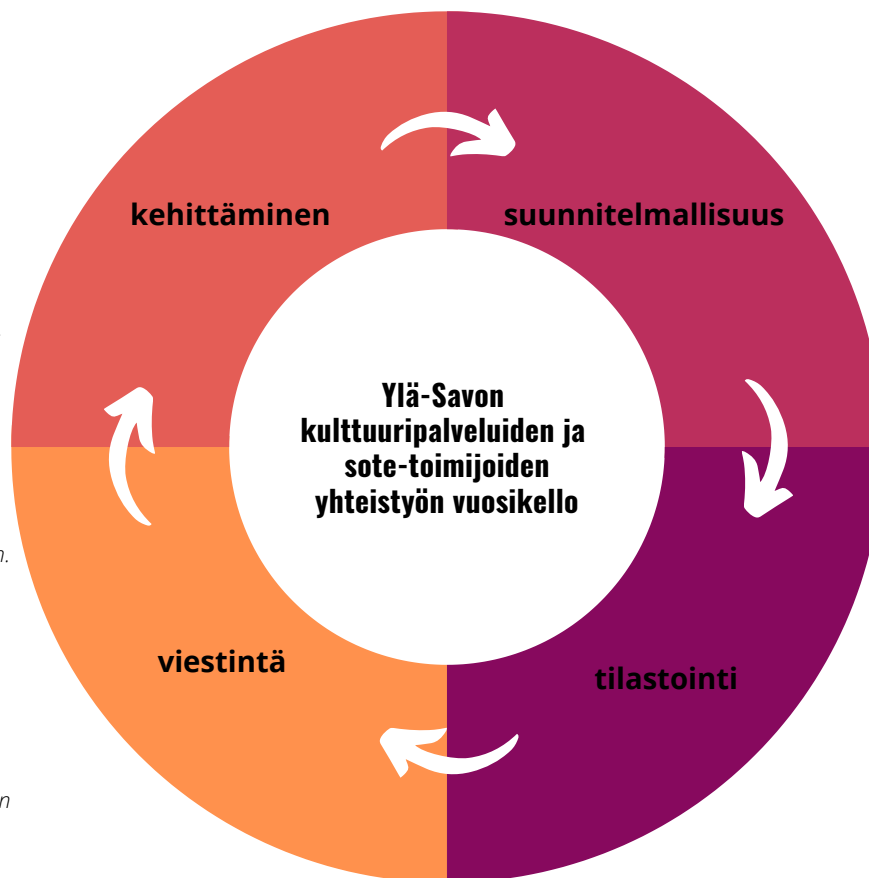
Viestintä ja tilastointi: Välitetään tietoa maksuttomista virtuaalisällöistä sote-toimijoille. Sote-toimijat välittävät sisällöt eteenpäin asiakasrajapintaan. Kerätään tilastointitieto osallistuneista ja toteutuneista toiminnoista.

SYKSY

Striimataan **virtuaalinen sisältö**, joka jaetaan yhteistyöverkoston kautta sote-yksiköiden käyttöön. Huomioidaan ajankohtaiset teemat kuten valtakunnallinen vanhustenviikko.

Suunnitelmallisuus ja kehittäminen: Huomioidaan yhteistyökumppanien kanssa toteutettavat kokonaisuudet.

Viestintä ja tilastointi: Sovitaan live-sisällön kohderyhmästä ja tiedotetaan sisällöstä. Välitetään tieto virtuaalisesta sisällöstä ja kerätään tilastointitieto osallistuneista ja toteutuneista toiminnoista.

KEVÄT

Tuotetaan **virtuaalinen sisältö**, joka jaetaan yhteistyöverkoston kautta sote-yksiköiden käyttöön. Huomioidaan vuodenaikaan liittyvät teemat, esim. kansallinen veteraanipäivä. Vaihtuva toteutusvastuu.

Suunnitelmallisuus ja kehittäminen: Kokousetaan vuoden alussa ja sovitaan tulevan vuoden teemoista.

Viestintä ja tilastointi: Välitetään tietoa maksuttomista virtuaalisällöistä sote-toimijoille. Sote-toimijat välittävät sisällöt eteenpäin asiakasrajapintaan. Kerätään tilastointitieto osallistuneista ja toteutuneista toiminnoista.

KESÄ

Tuotetaan yhteishankintana **hybridisisältö**, jonka virtuaaliosuus jaetaan yhteistyöverkoston kautta sote-yksiköiden käyttöön. Huomioidaan myös vuodenajan teemat ja oman kunnan tapahtumat mahdollisuuksien mukaan.

Suunnitelmallisuus ja kehittäminen: Huomioidaan tasapuolisuus live-sisällön kohdentamisessa esimerkiksi vuosittain vaihtuva kohde.

Viestintä ja tilastointi: Sovitaan live-sisällön kohderyhmästä ja tiedotetaan sisällöstä. Välitetään tieto virtuaalisesta sisällöstä ja kerätään tilastointitieto osallistuneista ja toteutuneista toiminnoista.

10 TIETOJEN JA TAITOJEN EDISTÄMINEN - Sote-yhteistyö

Hankkeen aikana haluttiin järjestää webinaareja, joiden avulla voitiin jakaa ja jalkauttaa tietoa ikäihmisten kulttuurihyvinvointiin liittyen. Päämääränä oli herätellä osallistujia kiinnittämään huomiota ikäihmisten kulttuurihyvinvointiin eri näkökulmista ja vaikuttaa ikäihmisten kulttuurihyvinvointiin osajien ja yhteistyön kautta. Lisäksi toteutettiin sisältökokeiluja, kyselyjä ja haastatteluita.

Virtaa! Kulttuurihyvinvointiwebinaari 1: perusteluista kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen

*Webinaari järjestettiin 3.6.2021. Puhujaksi saatiin kulttuurihyvinvoinnin erityisasiantuntija **Anna-Mari Rosenlöf** (Turun AMK/Taikusydän -verkosto). Webinaari suunnattiin erityisesti luottamushenkilöille, alueen hyte-verkostolle, vanhustyön johtajille, kehittäjille ja kuntien kulttuurivastaaville. Päämääränä oli antaa tiivis tietopaketti ikäihmisten kulttuurihyvinvoinnin perusteluista suunnittelun ja päätöksenteon tueksi.*

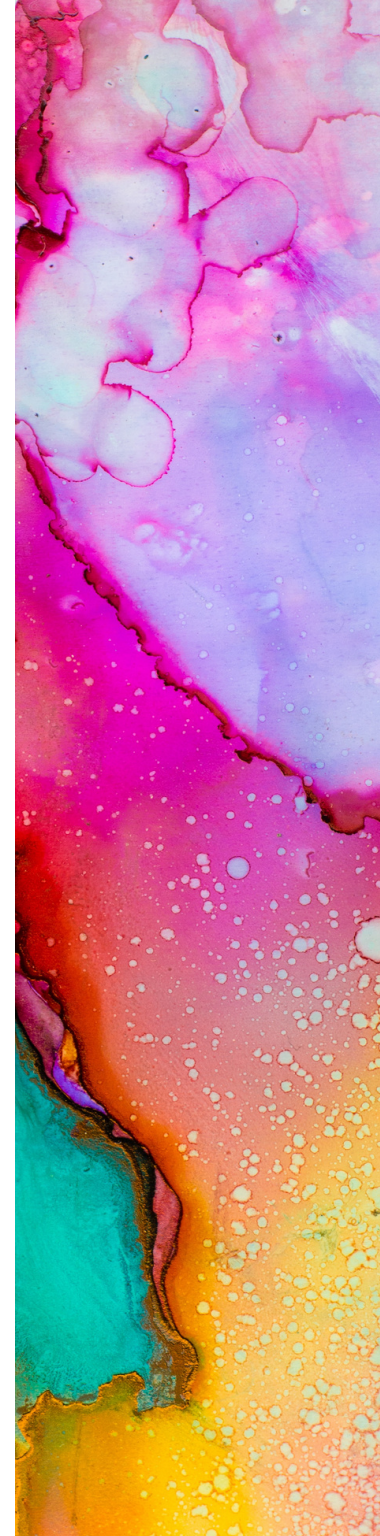
Osallistujat kokivat saaneensa ensikäden tietoa kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen ja yhteistyön tekemisen tärkeydestä. Saatiin luotua siltoja sote-kumppaneihin ja rakennettua yhteistä ymmärrystä kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen perusteluista.

Virtaa! Kulttuurihyvinvointiwebinaari 2 : kulttuurinen vanhustyö ja kulttuurikirjaaminen

*Webinaari järjestettiin 9.11.2021. Puhujaksi saatiin kulttuurisen vanhustyön asiantuntija/projektipäällikkö **Silva Siponkoski** (Metropolia AMK/ALLI-verkosto). Webinaari suunnattiin erityisesti käytännön vanhustyötä tekeville henkilöille, esimerkiksi virikeohjaajille, vastaaville sairaanhoitajille, vanhustyön asiantuntijoille sekä kuntien kulttuurivastaaville. Päämääränä oli antaa käytännön vinkkejä kulttuuriseen vanhustyöhön ja kertoa kulttuurikirjaamisen mahdollisuuksista. Webinaaritallenne oli käytettävissä kuukauden ajan.*

Osallistuneilta tuli paljon kiitosta webinaarin sisällöstä. Webinaarissa annetut käytännön läheiset vinkit siitä, miten kulttuurista vanhustyötä ja kulttuurikirjaamista voidaan tehdä, herättivät osallistuneissa uusia ajatuksia. Myös tällä webinaarilla pystyttiin rakentamaan siltaa sote-kumppanien ja kuntien kulttuuripalveluiden välille.

11 YHTEISTYÖKOEILUJA - sote-yhteistyö

Yhteishankinta - Aile Duon konsertti ikäihmisille

*Hankkeessa kokeiltiin yhteishankintana konserttikiertueen tuottamista Ylä-Savon alueella seitsemään eri ikäihmisten hoivalaitokseen. Lisäksi tuotettiin tallenne niiden yksiköiden käyttöön, jotka eivät saaneet omaa livekonserttia. Kokeilu järjestettiin yhteistyössä ammattimuusikoista koostuvan Aile Duon kanssa. Duossa soittavat **Marianne Sihvonen** (huilu) ja **Erica Giacoletto** (kontrabasso).*

Konserttikiertueen ja tallenteen yhdistäminen oli toimiva ratkaisu. Tällä tavoin tavoitettiin huomattavasti suurempi määrä sote-palveluiden piirissä olevia ikäihmisiä ja päästiin lähemmäs kulttuurillisen tasa-arvon ja saavutettavuuden tavoitteita. Hybriditoteutus sopii hyvin tiivistä yhteistyötä tekeville kuntien kulttuuritoimille, joiden resurssit eivät yksinään riittäisi konserttien ja tallenteen tuottamiseen.

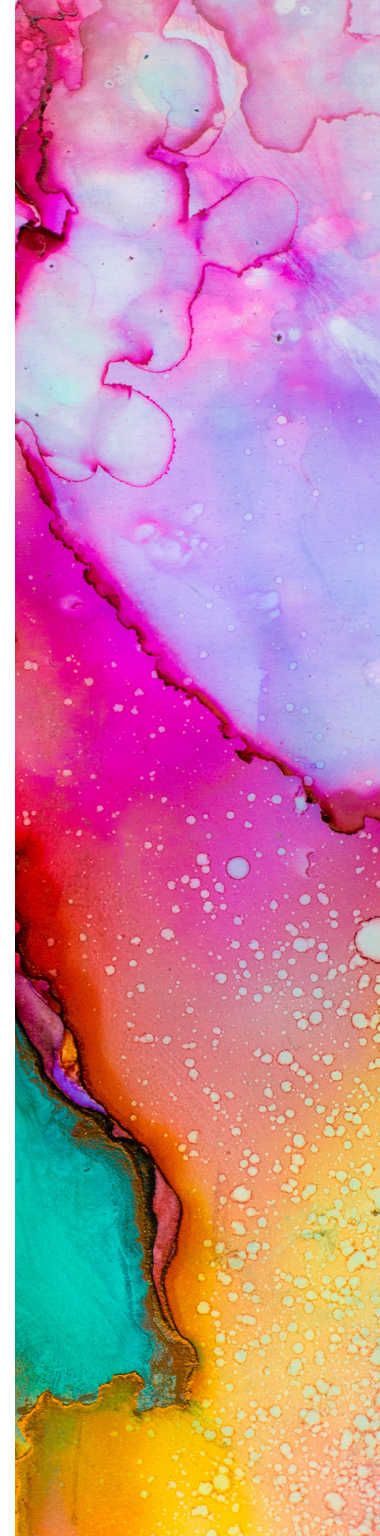

Haastatteluiden ja kyselyn toteuttaminen sote-palveluiden piirissä oleville ikäihmisille

Hankkeessa haluttiin tavoittaa ikäihmisiä ja selvittää heidän toiveitaan kulttuuripalveluita kohtaan. Kotipalvelun piirissä olevia ikäihmisiä pyrittiin tavoittamaan sähköisellä kyselyllä ja sote-yksiköihin jalkauduttiin tekemään haastatteluja. Haastatteluja tekivät esimerkiksi ikäihmisten kanssa työskentelevät ja hanketyöntekijä. Haastatteluja tehtiin keväällä myös ikäihmisten etävirikeryhmissä.

Tiedon keruun perusteella ikäihmiset kokivat tärkeiksi esimerkiksi käynnin näyttelyssä, käsitöiden tekeminen, lukuhetken, torilla tai museossa käynnin. Vanhukset myös kertoivat, että voisivat katsoa sisältöjä myös esim. tabletilla tai älytelevisiosta, jos sisältö laitettaisiin heille valmiiksi. Muutoin lähes kaikki lukuun ottamatta etävirikeryhmäläisiä kokivat, että laitteet ja tekniikka olivat hankalia.

Jalkautumisen ansiosta saatiin kerättyä hyvä otanta (n. 16 % kohderyhmätavoitteesta) ikäihmisten toiveista kulttuuripalveluita kohtaan. Hanketyöntekijän jalkautuminen edesauttoi sitä, että samalla voitiin kertoa yhteistyöstä ja kysyä hoitohenkilökunnan mielipidettä ikäihmisten kulttuurihyvinvoinnin tukemisesta. Kokeilu onnistui kulttuuripalvelujen ja sote-kumppaneiden hyvän yhteistyön ansiosta. Aineistoa voidaan käyttää kulttuuripalvelujen suunnittelun ja sote-yhteistyön kehittämisen tukena. Haastatteluilla ja kyselyillä tavoitettiin yhteensä 111 ikäihmistä ja 20 hoitajaa.

Yhteislaulutilaisuuden striimaus Ihmeen hyvää ikäihmisille -viikolla - yhteispilotointi

Kokeiltiin virtuaalitapahtuman tuotantoa yhteistyössä **Ylä-Savon Vakan** sekä Ylä-Savon musiikkiopiston ja Iisalmen kansalaisopiston kanssa. Tuotannon suunnittelussa ja toteutuksessa tehtiin tiivistä yhteistyötä myös esiintyjien kanssa. Tapahtumassa esiintyivät **Eevariitta Rytönen** (laulu), **Sanna-Kaisa Ruoppa** (sello), **Petri Herranen** (piano), **Saga Ronkainen** (laulu) sekä kansalaisopiston **Muista laulaa -ryhmä**. Striimaus ja tallenne toteutettiin Iisalmen kaupungin YouTube-kanavalla. Tapahtumasta välitettiin tietoa sote-yhteistyöverkoston kautta Ylä-Savon alueen hoivakoteihin. Kokeilun tavoitteena oli kokeilla yhteistyössä tehdyn sisällön tuottamista ja kohdentamista ikäihmisille. Tämän kaltaisia tuotantoja kannattaa tehdä myös jatkossa.

Ikäihmisten haastatteluvastauksien hyödyntäminen virtuaalitapahtuman kohdentamiskokeilussa - harmonikkamusiikkia ja huumoria

Haastatteluissa ikäihmiset toivoivat kulttuuripalveluilta esim. hengellisiä tilaisuuksia, harmonikkamusiikkia, kesäteatteria, lasten esityksiä, huumoriin ja entiseen aikaan liittyviä asioita. Kaiken kaikkiaan vastauksissa korostui se, ettei tapahtuman tarvitse olla suuri ollakseen tärkeä ja kulttuurihyvinvointia tukeva.

Päätettiin tuottaa vastauksissa eniten esiintyneiden toiveiden pohjalta kaksi tallennetta, jotka ovat määräjän käytettävissä. Toinen näistä oli harmonikka duo **Aarne Pääkän ja Antti Kemppaisen** esitys ja toinen savolaisesta huumorista tuttujen **Anneli Valta-Lisitsinin ja Maikki Korhosen**, Tolokun tytöt -esitys.

Sisällöt tuotettiin sote-toimijoiden ja kulttuuripalveluiden yhteistyön kautta ikäihmisten iloksi. On erityisen hienoa, että hankkeen aikana päästiin toteuttamaan pandemian takia kulttuuripalvelujen katveessa olleiden ikäihmisten toiveita. Tällä tavoin pystyttiin kokeilemaan, miten virtuaalisia kulttuuripalveluita voidaan tuoda yhteistyön kautta lähemmäksi kohderyhmää.

**Suosituksia virtuaalisten
kulttuuripalveluiden ja
sote-yhteistyön
kehittämiseen**

12 JATKOTOIMENPIDESUOSITUKSET

IKÄIHMISTEN KULTTUURISUUNNITELMAT

Suositellaan jatkohankkeen hakemista, jotta voidaan laatia ikäihmisten kulttuurisuunnitelmat Ylä-Savon alueelle. Jatkohankkeessa voidaan jäsentää vastuita ja pilotoida virtuaalisten kokeilujen lisäksi myös paikan päällä tehtäviä kokeiluja. Suunnitelmilla taataan ikäihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutuminen ja saavutettavuus kuntatasolla. Suunnitelmassa kannattaa erityisesti huomioida pienten kuntien erityishaasteet ja laaja-alaisemmin yhteistyön mahdollisuudet esimerkiksi järjestötoimijoiden, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Jatkohankkeella saataisiin kaivattua lisäresurssia suunnitelmien laatimiseksi. Kulttuurisuunnitelmien osana kannattaa kartoittaa mahdollisuutta kulttuurin vaikuttavuuden arvioinnin mittareiden kehittämiseksi.

TÄSMÄTOIMIA SOTE-YHTEISTYÖHÖN

Tutkimukset osoittavat, että ennaltaehkäisevä toiminta kulttuurihyvinvoinnissa kannattaa. Alueella kannattaisi kartoittaa Kaikukortin käyttöön ottamista tai kokeilla vastaavanlaista toimintaa. Ylä-Savon soten alueella myös Ohjurin toimintaa kannattaisi hyödyntää yhteistyössä esimerkiksi tarjoamalla kulttuurireseptiä tai kulttuurilähetettä omatoimisille ikäihmisille. Kulttuuriresepti voisi olla myös virtuaalinen. Kulttuurilähetteen ja Kaikukorttiin liittyy pienillä kunnilla vielä suuria haasteita resurssointiin liittyen. Nämä isot kysymykset tulisikin ratkaista ensisijaisesti maakunnallisella tasolla esimerkiksi hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä.

Kulttuurikirjaamisen menetelmällä voitaisiin tarttua sote-palvelujen piirissä olevien ikäihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen esimerkiksi palveluasumisen yksiköissä. Sote-yhteistyössä kannattaa jatkossa kehittää edelleen myös kävijätilastointia. Se mahdollistaa paremmin vaikuttavuusarviointia ja raportointia esim. TEA-viisariin. Palautteen ja kävijämäärien kerääminen tekee yhteistyötä myös näkyvämmäksi.

LAITTEET JA NIIDEN KÄYTTÖÖN LIITTYVÄ SAAVUTETTAVUUS JA TASA-ARVO

Hankkeen aikana huomattiin, että ikäihmiset kokevat älylaitteiden käyttämisen vaikeana. Toisaalta haastattelujen perusteella useat olivat kiinnostuneita katsomaan virtuaalisisältöä laitteilta, jos joku laittaisi laitteen valmiiksi. Ongelmana on kuitenkin laitteiden vähyys. Palveluyksiköissä on vaihtelevat resurssit ja kaikissa yksiköissä ei ole käytössä älytelevisioita tai tabletteja. Toisissa laitekanta on hyvinkin uutta ja virtuaalisisältöihin osallistuminen ja näyttäminen on helppoa. Palveluyksiköissä asuvilla ei lähtökohtaisesti ole omia älylaitteita. Laitteisiin liittyvä saavutettavuusongelma estää ikäihmisten tasa-arvoisen osallistumisen ja osaltaan vähentää kulttuuristen oikeuksien toteutumista. Virtuaaliset kulttuuripalvelut täydentävät perinteisiä palveluja ja saavuttavat helpoiten ympärivuorokautisen hoidon laitoksissa asuvat ikäihmiset. Laitekysymyksiin toivotaan maakunnallista ratkaisua hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä.

YHTEISTYÖTÄ IKÄIHMISTEN HYVÄKSI

Tehdään virtaa yhdessä -hankkeessa tehtiin yhteistyötä monipuolisesti eri toimijoiden kanssa. Hankkeen aikana huomattiin myös selkeästi vielä hyödyntämättömiä yhteistyötahoja esimerkiksi museot, opistot ja kirjastot. Hankkeen aikana tehdyissä haastatteluissa ilmeni kuinka ikäihmiset kaipasivat pieniä kulttuurihetkiä elämäänsä esim. museokäyntejä, lukuhetkiä sekä vanhaan aikaan liittyviä kulttuurikokemuksia. Haastatteluissa tuotiin ilmi myös erilaiset museosalkut, äänikirjat ja näyttelyt. Suositellaan tuottamaan kohdennettuja virtuaalisisältöjä yhteistyössä edellä mainittujen kumppaneiden kanssa. Tuotantoja kannattaa myös jatkossa tehdä yhdessä, jotta rajalliset resurssit saadaan tehokkaasti hyödynnettyä.

TIETOJA JA TAITOJA

Kuntien kulttuuripalvelut ovat saaneet hyvät lähtökohdat virtuaalisten kulttuuripalveluiden kehittämiseksi sekä varmuutta suunnitella ja tuottaa erilaisia tuotantoja sekä yksin että yhdessä. Edellä esitetyt mallinnukset auttavat kulttuuripalveluita tuottamaan virtuaalikonaisuuksia myös jatkossa. Parhaiten uudet tavat tulevat käyttöön tietojen ja taitojen kehittämisellä. Kuntien kulttuuripalvelut voisivat tehdä esimerkiksi tutustumiskäyntejä toistensa luo virtuaalisten kulttuuripalveluiden kehittämisen teeman alla. Näillä käynneillä voisi tutustua toisten tapaan tehdä asioita ja edistää vertaisoppimista sekä saada mukaan hyviä käytänteitä omaan kuntaan vietäväksi.

12 OHJAUSRYHMÄ JA YHTEISTYÖKUMPPANIT

Tehhään virtaa yhdessä -hanke, 1.1. - 31.12.2021 Ylä-Savo

hanketyöntekijä Marja Kettunen

Ohjausryhmä

Sanna Marin, kirjasto- ja kulttuuripalvelupäällikkö (Iisalmen kaupungin kulttuuripalvelut)

Soile Kokkonen, kirjastonjohtaja ja kansalaisopiston vastaava (Keiteleen kunnan kulttuuripalvelut)

Anna-Mari Eskelinen, fysioterapeutti (Keiteleen kunnan vanhuspalvelut)

Heidi Huhtilainen, kulttuurisihteeri ja kirjastotoimen vastaava (Kiuruveden kaupungin kulttuuripalvelut)

Kirsti Tiirikainen, kulttuurikoordinaattori (Lapinlahden kunnan kulttuuripalvelut)

Ilona Tuomi, kulttuurikoordinaattori (Lapinlahden kunnan kulttuuripalvelut)

Tuula Kuki-Pöllänen, virikeohjaaja (Lapinlahden kunnan sosiaali- ja terveysosasto, Lapinlahti)

Marjut Kauppinen, virikeohjaaja (Lapinlahden kunnan sosiaali- ja terveysosasto, Varpaisjärvi)

Maiju Ruotsalainen, fysioterapeutti (Lapinlahden kunnan sosiaali- ja terveysosasto, Lapinlahti)

Jani Alakangas, sivistysjohtaja (Pielaveden kunnan kulttuuripalvelut)

Minna Leskinen, vanhustyön johtaja (Pielaveden kunnan vanhuspalvelut)

Eero Pitkänen, kulttuurisihteeri (Sonkajärven kunnan kulttuuripalvelut)

Mirka Savolainen, kansalaisopiston rehtori (Vieremän kunnan kulttuuripalvelut)

Kirsi Taipale, kansalaisopiston rehtori (Vieremän kunnan kulttuuripalvelut)

Eeva-Riitta Mustonen, sivistysjohtaja (Vieremän kunnan kulttuuripalvelut)

Marika Lähti, hyvinvointikoordinaattori (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä: Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä)

Veera Boman-Martikainen, kehittäjä (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä: Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä)

Suvi Flygare, kehittäjä (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä: Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä)

Marja Kettunen, hanketyöntekijä (Iisalmen kaupungin kulttuuripalvelut)

Ylä-Savon SOTE
KUNTAYHTYMÄ

Hankkeen toteutuksia olivat mahdollistamassa mm. seuraavat yhteistyökumppanit

ALLI-verkosto: Silva Siponkoski

Arkkitehtuuri ja ympäristökulttuurikoulu Lastu

Kulttuuri Kuulolla - Pohjois-Savon kulttuurin alueellinen kehittämistehtävä: Tiina Taskinen-Viinikainen

Kylätalo -hanke/Varpaisjärvi-Talo: Sirpa Niskanen

Taikusydän-verkosto: Anna-Mari Rosenlöf

ViViLa -hanke: Tuula Kuki-Pöllänen

Ylä-Savon alueen kansalaisopistot, kirjastot ja museot

Ylä-Savon musiikkiopisto

Ylä-Savon Vakka - järjestö

Taiteilijat, kuntien eri yksiköt sekä yksityiset toimijat ympäri Suomen ja Ylä-Savon!

Kiitos kaikille hankkeessa mukana olleille!

Ylä-Savossa

Tehhään

Virtaa!

yhessä